

(i) Printed Pages : 7]

Roll No.

(ii) Questions : 9+9+9]

Sub. Code :

0	0	2	9
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	1
---	---	---	---

**B.A./B.Sc. (General) 1st Semester
Examination**

1127

MUSIC

(Instrumental)

Paper : Theory

(In All Mediums)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 45

Note :- Attempt five questions in all, selecting at least one question from each Unit (I to IV). Unit V is compulsory.

Unit-I

9 each

1. Explain the different Jatis of Ragas of the present Raga System.
2. Write in detail the definition and importance of Sangeet.

NA-327

(1)

Turn Over

हिन्दी भाषा

सूच :- प्रत्येक इकाई (I-IV) से एक प्रश्न चुनते हुए कुल पाँच प्रश्नों को उत्तर दीजिए। इकाई V अनिवार्य है।

इकाई-I

प्रत्येक 9

1. आजकाल की राग पद्धति के रागों की विभिन्न जातियाँ लिखिए।
2. संगीत की परिभाषा तथा महत्व विस्तार से लिखिए।

इकाई-II

प्रत्येक 9

3. निम्नांकित में से कितनी तीन की व्याख्या कीजिए :
 - (i) सप्तक
 - (ii) स्वर
 - (iii) आरोह
 - (iv) पकड़

4. भालखण्डे मोटेशन पद्धति का विस्तार से वर्णन कीजिए।

इकाई-III

प्रत्येक 9

5. अपने घाट का संक्षेप में विवरण दीजिए।
6. गत के प्रकारों को परिभाषित कर वर्णन कीजिए।

इकाई-IV

प्रत्येक 9

7. राग भूपाली की रजाखानी गत की स्वरलिपि लिखिए।
8. एकगुन तथा द्वागुन लयकारियों सहित दादरा ताल का वर्णन तथा स्वरलिपि लिखिए।

NA-327

(4)

SSB-AH

इकाई-V

9. निम्नलिखित में से कितनी नौ को उत्तर दीजिए :
 - (i) तीनताल में कितनी मात्राएँ होती हैं ?
 - (ii) राग भूपाली की जाति लिखिए।
 - (iii) सप्ताक कितने होते हैं ?
 - (iv) तीनताल में कौनसी खाली मात्रा है ?
 - (v) उत्तरी भारत संगीत में कितने घाट होते हैं ?
 - (vi) राग भूपाली के घाट लिखिए।
 - (vii) कौमल स्वर कितने होते हैं ?
 - (viii) राग भूपाली का गायन समय क्या है ?
 - (ix) राग की कितनी जातियाँ हैं ?
 - (x) राग भूपाली के वादी और संवादी स्वर लिखिए।
 - (xi) दादरा ताल में कौनसी खाली मात्रा है ?

1x9=9

NA-327

(5)

Turn Over

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ

ਨੋਟ :- ਹਰ ਇੱਕ ਇਕਾਈ I-IV ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿਓ । ਇਕਾਈ V ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ।

ਇਕਾਈ-I 9 each

1. ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਰਾਗ ਪੱਧਤੀ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਜਾਤੀਆਂ ਲਿਖੋ ।
2. ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ ।

ਇਕਾਈ-II 9 each

3. ਨਿਮਨ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :
 - (i) ਸਪਤਕ
 - (ii) ਸਵਰ
 - (iii) ਆਰੋਹ
 - (iv) ਪਕਤ

4. ਭਾਤਖੰਡੇ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਪੱਧਤੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ।

ਇਕਾਈ-III 9 each

5. ਆਪਣੇ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਿਵਰਣ ਦਿਓ ।
6. ਗਤ ਦੇ ਪਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ।

ਇਕਾਈ-IV 9 each

7. ਰਾਗ ਭੂਪਾਲੀ ਦੀ ਰਜਾਖਾਨੀ ਗਤ ਦੀ ਸਵਰ ਲਿਪੀ ਲਿਖੋ ।
8. ਏਕਗੁਨ ਅਤੇ ਦੁੱਗਣ ਲਾਯਕਾਰੀਆਂ ਸਹਿਤ ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਦਾ ਵਰਣਨ ਅਤੇ ਸਵਰ ਲਿਪੀ ਲਿਖੋ ।

NA-327

(6)

30 AM

ਇਕਾਈ-V

9. ਨੀਚੇ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 9 ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿਓ :

- (i) ਤੀਨਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮਾਤਰਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ?
- (ii) ਰਾਗ ਭੂਪਾਲੀ ਦੀ ਜਾਤੀ ਲਿਖੋ ।
- (iii) ਸਪਤਕ ਕਿੰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?
- (iv) ਤੀਨਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਖਾਲੀ ਮਾਤਰਾ ਹੈ ?
- (v) ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਥਾਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?
- (vi) ਰਾਗ ਭੂਪਾਲੀ ਦੇ ਥਾਟ ਲਿਖੋ ।
- (vii) ਕੋਮਲ ਸਵਰ ਕਿੰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?
- (viii) ਰਾਗ ਭੂਪਾਲੀ ਦਾ ਗਾਇਨ ਸਮਾਂ ਕੀ ਹੈ ?
- (ix) ਰਾਗ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀ ਜਾਤੀਆਂ ਹਨ ?
- (x) ਰਾਗ ਭੂਪਾਲੀ ਦੇ ਵਾਦੀ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦੀ ਸਵਰ ਲਿਖੋ ।
- (xi) ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਖਾਲੀ ਮਾਤਰਾ ਹੈ ?

1×9=9

NA-327

(7)